

**‘BLIJVEN MEEDOEN
MOGELIJK MAKEN’**

**Beleidsplan 2010
ISD Midden-Langstraat**

INHOUD

INLEIDING	3
1. WAT GAAN WE DOEN IN 2010?	4
2. DE ISD EN ZIJN OMGEVING	6
2.1 MISSIE EN VISIE	6
2.2. ECONOMISCH BEELD 2010.....	6
2.3 BESTANDSONTWIKKELING.....	7
2.4 ONZE KLANTEN.....	7
2.5. LANDELIJKE ONTWIKKELINGEN WERKDEEL	8
2.6 KETENONTWIKKELINGEN	9
2.7. LANDELIJKE ONTWIKKELINGEN INKOMEN.....	9
2.8 BESTUURLIJK AKKOORD	10
2.9 CONCLUSIE.....	11
3. DE BELEIDSKEUZES.....	12
3.1. DE ISD ALS BETROUWBARE UITVOERDER VAN DE WWB.....	12
3.2. DE ISD ALS PARTNER IN REGIONAAL ARBEIDSMARKTBELEID	14
3.3. DE ISD ALS MOTOR VOOR PARTICIPATIE.....	15
4. VERKLARENDE WOORDENLIJST/AFKORTINGEN	17

INLEIDING

In onze eerdere beleidsdocumenten hebben wij ons aangesloten bij de participatiedoelstellingen van het kabinet. Door de economische recessie is het realiseren van die doelstellingen uit het bestuurlijk akkoord niet langer reëel. Een toenemend aantal personen doet inmiddels een beroep op de ISD Midden-Langstraat voor ondersteuning op het terrein van re-integratie, participatie en inkomenswaarborg. Deze toename zal zich naar verwachting ook in 2010 blijven voordoen.

Juist op het moment dat het werkbudget fors onder druk staat en reserves in beperkte mate aanwezig zijn, staan we met gemeenten, ketenpartners en werkgevers voor de uitdaging de groei van de werkloosheid en het weglekken van kennis te beperken. Door onorthodox te denken en te handelen, in te zetten op van werk naar werkarrangementen, jongeren een scholings- en of werkaanbod te doen, stages en werkervaringsplaatsen te creëren en vakmanschap te behouden. Daarnaast blijft voor ons belangrijk om klanten die al langer in ons bestand zitten zo goed mogelijk voor te bereiden op de arbeidsmarkt voor het moment waarop de match met de vraag op de arbeidsmarkt wél gemaakt kan worden.

In dit plan leest u meer over onze voornemens op hoofdlijnen voor 2010. We hebben hierbij niet de pretentie een vastgekaderde koers voor 2010 uitgezet te hebben. Als de situatie daarom vraagt, kan het immers nodig zijn doelen en prioriteiten bij te stellen. Ultimo 2009 zal het beleidsplan worden geactualiseerd.

1. WAT GAAN WE DOEN IN 2010?

Om in het kort duidelijkheid te geven over onze plannen vindt u in dit hoofdstuk aangestipt, waarop onze ambities zich richten. Verderop in dit plan treft u uitgebreidere informatie aan.

Meetbaar klantgericht

- Het KTO herhalen we in 2010. De inzet is een score van 7,5. Nog belangrijker is echter het wegnemen c.q. voorkomen van kritiekpunten.
- Kritiekpunten worden door middel van een verbeterplan in samenwerking met de klantenraad onderhanden genomen.
- Voor specifieke projecten zullen wij via klantenpanels vragen hoe onze specifieke dienstverlening wordt ervaren.
- In 2010 werken we op basis van een geactualiseerd handhavingbeleidsplan en controleplan.

Meetbaar resultaatgericht

- Voor jongeren zetten we in op een sluitende aanpak, gericht op het behalen van een startkwalificatie c.q. het opdoen van werkervaring en duurzame arbeidsinschakeling. Dit geldt zowel voor schoolverlaters als voor personen die ontslagen zijn of met ontslag bedreigd worden. Dit alles in goede samenwerking met RMC, ROC en andere ketenpartners.
- In 2010 wordt terughoudend omgegaan met het realiseren van nieuwe detacheringen.
- Nuggers en Anw-ers worden niet aangemerkt als een prioritaire doelgroep.
- Gerichte aandacht geven wij aan de toepassing van het Bbz en de mogelijkheden voor startende ondernemers.
- Onnodige instroom in de WWB voorkomen we door zo mogelijk het participatiebudget ook in te zetten voor de ondersteuning van ontslagbedreigden van werk naar werk.
- De ruimte die het Participatiebudget biedt, zouden we graag willen benutten door dit budget ook in te zetten voor ondersteuning van re-integratie van personen buiten de woongemeente, maar wel binnen de gemeenten die deel uitmaken van de gemeenschappelijke regeling ISD Midden-Langstraat.

Meetbaar samenwerkingsgericht

- Integrale werkgeversbenadering met voor werkgevers uit iedere gemeente in de Midden-Langstraat één herkenbaar aanspreekpunt bij het Werkplein Midden-Langstraat.
- Gespecialiseerde werkgeversbenadering voor de 3 bedrijfssectoren (zorg, metaal en transport/logistiek of detailhandel). Sectoren die voor de samenwerkende organisaties het meeste perspectief bieden.
- Jaarlijks wordt een ketenjaarplan opgesteld.
- Per kwartaal verschijnen er ketenrapportages.
- Het percentuele aandeel op de vacaturemarkt wordt verhoogd, waarbij accountmanagers zich eveneens richten op het binnenhalen van stages/leerbanen.
- De tevredenheid van de geboden dienstverlening wordt jaarlijks gemeten
- Klantenparticipatie wordt vorm gegeven.

Meetbaar participatiegericht

- In 2010 hebben we onze klanten geplaatst op de participatieladder.
- Wij hebben een sociale kaart ontwikkeld.

- Wij hebben kennis genomen van de ideeën van de gemeenten met betrekking tot de eventuele strategische keuzes rondom het Participatiebudget en stemmen onze dienstverlening daarop af.
- Initiatieven van gemeenten op het terrein van activering (zoals de DC's in Heusden) waarbij eveneens sprake is van re-integratieaspecten ondersteunen we met de inzet van onze re-integratiemiddelen.

2. DE ISD EN ZIJN OMGEVING

Met de invoering van de WWB is een grotere financiële verantwoordelijkheid bij de gemeenten neergelegd. Een juiste doelmatige en rechtmatige uitvoering, waarbij de klant centraal staat, is van belang. Kennis van de klant, de arbeidsmarkt, de eigen organisatie en haar omgeving is hiervoor vereist. Op hoofdlijnen lichten we deze factoren in dit hoofdstuk verder toe.

2.1 Missie en visie

De gemeenten hebben de WWB 'uitbesteed' aan de ISD. Als paraplu hangt hier een Gemeenschappelijk Regeling boven. Hierin zijn onder meer onze taken en bevoegdheden vastgelegd.

'De ISD zorgt voor het verkrijgen van een zelfstandige bestaansvoorziening van zijn klanten, en activeert klanten tot maatschappelijke participatie. Daarnaast zorgt de dienst voor een rechtmatige, klantgerichte en efficiënte uitvoering van de Wet werk en bijstand en daaraan gerelateerde wetten en regelingen.'

Dit is de missie van de ISD zoals deze in de gemeenschappelijke regeling staat. Wij vinden dat iedere burger naar vermogen moet kunnen meedoen in de samenleving. Werk is dé manier om je steentje bij te dragen. De ISD gaat hierbij uit van kansen, mogelijkheden en talenten van mensen. Ook hanteren wij het uitgangspunt dat iedereen graag een bijdrage wil leveren aan de samenleving.

2.2. Economisch beeld 2010

De Nederlandse economie is in een recessie beland. De vooruitzichten zijn in recordtempo verslechterd en de verwachting is dat in 2009 en 2010 nog geen sprake kan zijn van een herstel. Er is een einde gekomen aan een periode van sterke werkgelegenheidsgroei en krapte op de arbeidsmarkt. In 2010 neemt de werkgelegenheid af met 6%. Bij de overheid en vooral bij de zorg stijgt de werkgelegenheid wel, waardoor de klap enigszins gedempt wordt.

Een economische neergang treft vaak als eerste groepen die het al relatief moeilijk hebben op de arbeidsmarkt, zoals jongeren, laagopgeleiden en allochtonen. Flexkrachten worden doorgaans als eerste getroffen. Er worden minder uitzendkrachten ingehuurd en contracten van tijdelijke arbeidskrachten worden vaak niet verlengd. In de marktsector heeft ongeveer 15% een flexcontract. Bij de overheid, zorg en onderwijs is dat 8%. Werknemers met een flexibel arbeidscontract zijn relatief vaak jong, laagopgeleid en allochtoon. Vaak zijn dit ook mannen. Ook werknemers met een permanent contract zullen als gevolg van gedwongen ontslagen werkloos worden. Vaak gaat het dan ook om laagopgeleiden en mannen. Omdat de zorg en in mindere mate de overheid en het onderwijs blijven groeien zullen naar verwachting vrouwen en hoogopgeleiden met een permanent arbeidscontract relatief minder zwaar worden getroffen.

Werkgelegenheid Midden-Langstraat¹

De sectoren met de meeste werkgelegenheid zijn industrie, detailhandel, gezondheidszorg, groothandel, zakelijke dienstverlening en bouwnijverheid met circa 70% van de werkgelegenheid. Met 9.400 werknemers springt de industrie er uit. Verder

¹ Bron: Arbeidsmarktschets Midden-Brabant UWV WERKbedrijf

zijn onderwijs, vervoer, opslag en communicatie, recreatie en horeca voor de regio relevante beroepssectoren.

Met betrekking tot de vacatureontwikkeling in 2010 zijn er nu geen groeiprognoses beschikbaar. De grootste sectoren in de Midden-Langstraat detailhandel, zakelijke dienstverlening en industrie zijn conjunctuurgevoelig.

2.3 Bestandsontwikkeling

De afgelopen jaren hebben nogal wat uitkeringsgerechtigden een plaats kunnen vinden op de arbeidsmarkt. In dat opzicht is de ontwikkeling in deze regio bovengemiddeld positief. De bestandsafname ligt bij middelgrote gemeenten, waartoe Heusden en Waalwijk behoren, over de periode 2004 tot en met 2008 op gemiddeld 20%. Bij de kleine gemeenten, waaronder Loon op Zand, op 18%. De Middenlangstraatse gemeenten kennen een afname van het WWB-bestand van respectievelijk 30, 15 en 25%.

De verwachting is dat deze 'winst' in 2009 en 2010 weer ingeleverd wordt. Het gemiddelde niveau van de werkloosheid stijgt van 3,9% naar 5,5% in 2009 en 8,75% in 2010². Daarmee gaat de werkloosheid gemeten in personen een recordhoogte bereiken van 675.000.

Door een toenemende flexibilisering van de arbeidsmarkt (flexkrachten en ZZP-ers) is het aantal werkzoekenden vanaf november 2008 snel gaan oplopen. Ook gemeenten ervaren al een stijging van het aantal aanvragen. Kijkend naar 2010 loopt het aantal WW- en WWB-uitkeringen naar verwachting op tot respectievelijk 275.000 en 315.000. Dit betreft jaargemiddelden, wat betekent dat het niveau eind 2010 waarschijnlijk hoger ligt dan deze aantallen. Vooral voor de WWB geldt dat de oploop na 2010 nog verder zal doorzetten.

2.4 Onze klanten

Door de forse afroming van het uitkeringsbestand in de achterliggende jaren, is het zittende bestand verhard. Enkele kenmerken:

- De leeftijdsopbouw is zodanig dat 51% een leeftijd heeft tussen 45 en 65 jaar, een derde is tussen de 25 en 44 jaar en slechts 3% bestaat uit jongeren onder de 23 jaar. Het aandeel 65-plussers bedraagt 11%.
- Van alle 65-minners heeft 21% een ontheffing van de arbeidsplicht.
- Circa 9% heeft een betrekkelijk korte afstand tot de arbeidsmarkt.
- Bijna 70% heeft een erg grote afstand tot de arbeidsmarkt en is daarom in 2009 en 2010 geen reëel aanbod voor die markt.

De verhoogde instroom met schoolverlaters en personen met een recente werkervaring, zal een ander beeld van het bestand te zien geven. Directe bemiddeling, scholing of omscholing al dan niet in combinatie met werk zullen ingezet moeten worden om de nieuwe instroom geschikt te maken voor de arbeidsmarkt. Een doelgerichte aanpak van de jongeren staat voorop om te voorkomen dat deze categorie te lang buitenspel blijft staan met alle gevolgen van dien. Daarnaast zal er een evenwichtige aanpak moeten blijven voor de personen die op activering aangewezen zijn.

De ISD heeft haar klanten ingedeeld aan de hand van de profielen bemiddeling, arbeidsactivering, tijdelijke rust, maatschappelijke participatie zorg en rust. Hierin komt

² CPB Centraal Economisch Plan EP van 17 maart 2009

verandering. Voor 1 juli 2009 wordt het zittende bestand ingedeeld overeenkomstig de landelijke SRG-systematiek. De SRG levert per persoon informatie op

- De aanwezigheid van een aanbod, en het tijdstip daarvan;
- De inzet van een of meer voorzieningen, waarbij o.a. de inzet van loonkostensubsidies en participatieplaatsen onderscheiden wordt;
- Het tijdstip waarop de gemeentelijke re-integratie-inspanningen worden beëindigd en de reden daarvan;
- De re-integratiepositie aan het begin en einde van een traject.

Deze kenmerken richten zich vooral op re-integratie en zeggen onvoldoende over participatie. Deze registratie willen we ook bewerkstelligen door voor 1 januari 2010 de SRG uit te breiden, zodanig dat er een participatieladder ontstaat. Dit maakt het mogelijk om bijpassende instrumenten te koppelen aan elk trede op die ladder.

2.5. Landelijke ontwikkelingen werkdeel

De volgende ontwikkelingen zijn van belang voor de ISD als het gaat om re-integratie en participatie in 2010.

Participatiebudget

Vanaf 1 januari 2009 zijn de geldstromen voor volwasseneneducatie, inburgering en re-integratie samengevoegd in het Participatiebudget. Dit budget kan ingezet worden voor:

- Bijstandsgerechtigden of Nuggers, met inbegrip van 16- en 17-jarigen die ontheven zijn van de kwalificatieplicht of hieraan al voldaan hebben. Het kan ook ingezet worden voor jongeren van 16 of 17 jaar voor wie schooluitval dreigt, maar die door een leerwerktraject alsnog een startkwalificatie kunnen behalen.
- Burgers die verplicht of vrijwillig moeten inburgeren.
- Mensen die nog onvoldoende opgeleid zijn om maatschappelijk te participeren.

Een gecombineerd aanbod wordt hierdoor mogelijk. Dit is ook een belangrijk facet uit het Deltaplan Inburgering. De inzet van het budget hoeft niet beperkt te blijven tot burgers van de eigen gemeente. Het kan verder ook ingezet worden voor werkenden, zodat ondersteuning mogelijk wordt gemaakt voordat een persoon werkloos wordt.

Een onnodig beroep op uitkering kan hierdoor beperkt worden.

In 2009 zullen de gemeenten Heusden, Loon op Zand en Waalwijk komen tot nadere besluitvorming over de nieuwe systematiek. De ervaringen uit pilots waaraan een aantal gemeenten deelnemen, kunnen daarbij betrokken worden

Het jaar 2009 is min of meer een overgangsjaar. Vanaf 2010 vervalt de verplichte oormerking voor educatie en kunnen die middelen bij de ROC's ingezet worden voor re-integratie of inburgeringsvoorzieningen. Vanaf 2011 komt deze bestedingsverplichting bij ROC's te vervallen.

Deltaplan Inburgering

Via dit plan heeft het Kabinet maatregelen gepresenteerd voor de kwaliteitsverbetering van de inburgering. Het plan richt zich op:

- verbetering van inburgeringsprogramma's (waaronder versterking verbinding inburgering en participatie);
- verbetering door vereenvoudiging regelgeving (inburgeringsaanbod aan alle inburgeringsplichtigen en ontschotting van middelen door participatiefonds);
- verbetering door versterking van de uitvoering (versterking ketensamenwerking en wijkgerichte aanpak).

Met de komst van het Participatiebudget is ook de financieringsstructuur veranderd. Was eerst de deelname aan een examen bepalend, vanaf 2009 is het behalen van het examen bepalend. Kwaliteit is dus meer dan voorheen ook een financiële must.

Wet investeren in jongeren

Bedoeling van deze wet is jongeren duurzaam aan het werk te krijgen en daarnaast te voorkomen dat ze afhankelijk worden van de bijstand. De wet verplicht gemeenten jongeren van 18 tot 27 jaar, die zich melden voor een uitkering een aanbod te doen. Een baan, een vorm van scholing of een combinatie van beide, afgestemd op de situatie van de jongeren. Bij werkaanvaarding is er sprake van een salaris. Bij acceptatie van het werkleeraanbod krijgen ze waar nodig een inkomen dat even hoog is als de bijstandsuitkering. Bij weigering van het aanbod is er geen recht op uitkering. De nieuwe regeling geldt niet voor jongeren die niet kunnen werken of leren, bijvoorbeeld jongeren met een handicap. Deze groep jongeren komt wel in aanmerking voor financiële ondersteuning, die aansluit bij de huidige bijstandsnorm. De inkomensvoorziening wordt gefinancierd uit de besparingen op het I-deel. Het werkleeraanbod via het Participatiebudget.

2.6 Ketenontwikkelingen

Inkomensgarantie oudere gedeeltelijk arbeidsongeschikten.

Er komt een 'inkomensgarantie ouderen' voor oudere gedeeltelijk arbeidsgeschikten. De voorwaarden voor het recht hierop komt overeen met het recht op een IOW-uitkering, die vanaf 1 december 2009 van toepassing is op de persoon die tussen 30 september 2006 en 1 juli 2011 werkloos is geworden, op de eerste werkloosheidsdag 60 jaar of ouder is en daarna meer dan drie maanden recht heeft op een uitkering op grond van de Werkloosheidswet. De regeling wordt uitgevoerd door het UWV.

Compensatieregeling loonkosten langdurige ziekte oudere werknemers

Werkgevers krijgen vanaf 1 juli 2009 de loonkosten vergoed van oudere en langdurig zieke werknemers die voor ze in dienst kwamen minstens 52 weken werkloos waren. De regeling gaat in op 1 juli 2009 en geldt voor werknemers die op deze datum 55 jaar of ouder zijn. Het UWV gaat de werkgever compenseren voor de doorbetaling van het loon als de oudere werknemer langer dan dertien weken ziek is. De werkgever krijgt de compensatie als de werknemer binnen de eerste vijf jaar na het in dienst treden ziek wordt. Hiermee wordt het beeld weggenomen dat ouderen een hoger ziekteverzuim hebben en krijgen zij meer kansen op een baan.

Passende arbeid

Naar verwachting vanaf 1 juli 2009 gaat het UWV mensen die langer dan een jaar een WW-uitkering ontvangen ook banen op een lager niveau en met een lager loon dan de uitkering aanbieden. Dit werkaanbod moeten werklozen aanvaarden. Bij werkhervatting wordt de WW niet beëindigd naar rato van het aantal arbeidsuren, maar worden de inkomsten uit de nieuwe arbeid verrekend met de WW-uitkering, waarbij 30% van het loon wordt vrijgelaten als dat lager is dan 87,5% van het vroegere loon. Hierdoor wordt voorkomen dat de werknemer er financieel op achteruitgaat als hij lager betaald werk gaat verrichten. Het doel van de regeling is dat mensen weer zo vlug mogelijk aan de slag gaan.

2.7. Landelijke ontwikkelingen inkomen

Welke ontwikkelingen spelen er die van invloed kunnen zijn op de uitvoering van de WWB en met name op het inkomensdeel?

1. Meerjarenbudget I-deel

Het I-budget is meerjarig vastgezet. Bij het vaststellen van het macrobudget heeft het Kabinet voor de periode 2007 tot en met 2010 rekening gehouden met een bestandsreductie met 45.000 personen (15% van het bestand). Voor 2010 is uitgegaan van 260.000 WWB-ers. Volgens het CPB loopt het aantal WWB-ers in 2010 op naar een

jaargemiddelde van 315.000, een stijging van 17% ten opzichte van het jaargemiddelde 2008 van 267.000. Als het effect van conjunctuur op het aantal bijstandshuishoudens in 2010 buiten de afgesproken bandbreedte van 12.500 komt³, kan dit leiden tot aanpassing van het macrobudget. Deze situatie doet zich nu voor als gevolg van de recessie. Concrete budgetaanpassingen zullen op zijn vroegst in mei 2009, maar in ieder geval in september 2009 bekend zijn.

2. Overheveling aanvullende WWB voor 65-plussers naar SVB

Voor personen jonger dan 65 jaar en 65 jaar en ouder geldt een apart budget. Hierin komt verandering, zodra de kabinetsvoornemens om de bijstandsverlening aan 65-plussers over te hevelen naar de SVB een wettelijke basis krijgt. De streefdatum hiervoor is 1 januari 2010.

Toeslag alleenstaande ouders met studerend kind

Wettelijk wordt geregeld dat alle alleenstaande ouders in de bijstand recht hebben op een maximale toeslag als hun thuiswonende jongste kind achttien wordt en gaat studeren. Dit biedt soelaas voor het feit dat hun bijstandsuitkering dan automatisch wordt verlaagd. De verordening toeslagen en verlagingen van de ISD Midden-Langstraat voorziet hierin al.

Vrijlating inkomsten 65-plussers

Het wordt voor 65-plussers in de WWB aantrekkelijker om wat bij te verdienen. Zij komen voor onbepaalde tijd in aanmerking voor een vrijlating van 25% op hun (aanvullende) bijstandsuitkering met een maximum van 184 euro per maand. Met dit voorstel wordt het doorwerken na de leeftijd van 65 financieel interessanter gemaakt. De ingangsdatum is nog niet bekend.

Handhaving

Mensen die een sociale uitkering voor een alleenstaande aanvragen, moeten aantonen dat zij ook echt zelfstandig en alleen wonen. De uitkerende instantie (gemeente, UWV, SVB) mag om een bewijs vragen. Uitkeringsgerechtigden kunnen het bewijs leveren door de instantie een huisbezoek te laten afleggen. Er wordt naar gestreefd dit in de eerste helft van 2009 nog mogelijk te maken.

Starten als zelfstandige vanuit de uitkering

VNG stimuleert gemeenten om het starten van een eigen bedrijf of beroep mogelijk te maken via het gemeentelijke re-integratiebeleid. SZW is gestart met een pilot waarbij via een borgstelling van rijkswege bevorderd wordt dat starters vanuit een uitkeringssituatie een geslaagd beroep kunnen doen op een bancaire krediet. Mogelijk wordt deze regeling verder uitgerold over de rest van Nederland. Vanaf 1 januari 2009 is via Qredits, de stichting Microkrediet Nederland microfinanciering met een maximaal krediet van 35.000 euro voor startende en doorstartende ondernemers mogelijk gemaakt.

2.8 Bestuurlijk akkoord

Op Prinsjesdag 2007 heeft het kabinet het Actieprogramma 'Iedereen Doet Mee' aan de Tweede Kamer aangeboden. Het actieprogramma geeft uitwerking aan de landelijke afspraken tussen kabinet, VNG, werkgevers en werknemers. De landelijke afspraken over arbeidsparticipatie, maatschappelijke participatie en ondernemerschap moeten hun weerslag krijgen op lokaal en regionaal niveau. Door de recessie worden de kabinetsplannen bijgesteld. Op dit moment zijn details hierover nog niet bekend.

³ Volgens het Bestuurlijk akkoord zou het aantal WWB-ers jonger dan 65 jaar op 1-1-2011 beperkt moeten zijn tot 227.000.

2.9 Conclusie

Gelet op wat hiervoor gemeld is, kan gesteld worden dat de iSD in 2009 en 2010 geconfronteerd wordt met een forse en snelle toename van het aantal uitkeringsgerechtigden. Jongeren zullen in tegenstelling tot de afgelopen jaren in grotere mate hiervan deel gaan uitmaken.

Ook wordt verwacht dat in toenemende mate een beroep op ondersteuning wordt gedaan door personen die nog werken. Facilitering is mogelijk via het Bbz voor zelfstandigen, maar met behulp van het Participatiebudget kunnen personen ondersteund worden bij een traject van werk naar werk.

Wij krijgen niet alleen te maken met een hogere instroom, maar ook met een lagere uitstroom. Het perspectief op arbeid voor het zittend bestand is al beperkt gelet op de kenmerken van het bestand. Daarnaast moeten onze klanten opboksen tegen een toenemende concurrentie op de arbeidsmarkt bij een teruglopend vacatureaanbod.

Met de komst van het Participatiebudget hebben gemeenten in feite een nieuwe doelgroep gekregen. Het budget kan immers ingezet worden voor werkenden. Door werkenden te ondersteunen van werk naar werk kan onnodige instroom worden beperkt. Daar staat tegenover dat er nog onduidelijkheid is over de hoogte van het budget. Eerdere reserves (Heusden en Loon op Zand) zijn niet meer beschikbaar. Het inzetten van het participatiebudget voor burgers van andere gemeenten is mogelijk. De gemeenten hebben hierin echter nog geen keuzes gemaakt. Gelet op het belang van een goed functionerende regionale arbeidsmarkt is een regionale benadering van dit onderwerp wenselijk.

Voor 2010 gaan we vooralsnog uit van een gemiddeld uitkeringsbestand van 1122 WWB-ers jonger dan 65 jaar⁴. Dit zal een grote impact hebben voor de dienstverlening aan de doelgroep, zeker in een periode waar de budgetten onder druk staan.

Over onze beleidskeuzes leest u meer in het volgende hoofdstuk.

⁴ Aantal uitkeringsgerechtigden inclusief jongeren tot 27 jaar.

3. DE BELEIDSKEUZES

Voor de beleidskeuzes sluiten wij aan bij het meerjarenbeleidsplan 2009-2011. Dit plan geeft de routekaart weer voor de korte en middellange termijn. In dit hoofdstuk worden we via de drie vastgestelde programmalijnen de beleidskeuzes voor 2010 belicht.

3.1. de ISD als betrouwbare uitvoerder van de WWB

Wat deze programmalijn betreft, werken we toe naar de volgende situatie in 2012:

Iedere klant is in beeld, staat op een sport van de werkladder en volgt een daarbij passende traject. Wij hebben de vraagzijde van de arbeidsmarkt goed in beeld en zorgen dat de bemiddelbare klant in contact wordt gebracht met werk en werkgevers.

Klantgerichtheid

Het concretiseren van deze programmalijn levert een belangrijke bijdrage aan het 'Meedoen mogelijk maken', zoals de missie van de ISD vrij vertaald geformuleerd kan worden. We willen niet dat de recessie leidt tot een nieuwe generatie langdurig werklozen. Centraal blijft staan werk en perspectief op werk. Als dat niet mogelijk is dan zorgen we er voor dat mensen maatschappelijk participeren via bijvoorbeeld vrijwilligerswerk. Verder moet er een voldoende inkomenswaarborg zijn.

We stemmen onze aanpak af op de wensen en mogelijkheden van de klant. De klant ervaart een logische dienstverlening. Hij weet dat wij hem kennen en hij kan ons goed bereiken via één contactpersoon voor werk en één contactpersoon voor inkomen. Werk staat voorop, vertrouwen in de klant eveneens, hoewel controle nodig blijft. De controle is risico- en signaalgestuurd, waarbij de klant de controle krijgt waarop hij recht heeft. In dit opzicht spreken we niet langer van hoogwaardig handhaven, maar van dienstverlenend handhaven. Dit vanuit de opvatting dat een betere dienstverlening leidt tot een grotere nalevingsbereidheid.

Van belang is dat onze klanten tevreden zijn over onze dienstverlening. Wij hebben al een start gemaakt met het meten van onze klantgerichtheid. Eind 2008 hebben wij een klanttevredenheidsonderzoek gehouden, die ons waardevolle informatie heeft opgeleverd over onze dienstverlening. Klanten hechten waarde aan o.a. versnelling van processen. Samen met de klantenraad zullen wij een plan opstellen, gericht op verbetering van de dienstverlening.

Meetbaar klantgericht

- Het KTO herhalen we in 2010. De inzet is een gemiddelde score van 7,5 over dat jaar. Nog belangrijker is echter het wegnemen c.q. voorkomen van kritiekpunten.
- Kritiekpunten worden door middel van een verbeterplan in samenwerking met de klantenraad onderhanden genomen.
- Voor specifieke projecten zullen wij via klantenpanels vragen hoe onze specifieke dienstverlening wordt ervaren.
- In 2010 werken we op basis van een geactualiseerd handhavingsbeleidsplan en controleplan.

Arbeidsparticipatie

Medio 2009 hebben wij onze klanten geplaatst op een re-integratieladder. Deze wordt verder uitgebreid met een participatieladder. Hierdoor maken we inzichtelijker wat de kenmerken van ons bestand zijn en welke instrumenten nodig zijn op elke sport van de ladder. Omdat wij tevens ons inkoopbeleid op het gebied van re-integratie en activering in

de loop van 2009 evalueren, kunnen wij er voor zorgen dat we in 2010 op alle sporten van de ladder een geschikt aanbod hebben. De huidige inkoop loopt tot 1 januari 2010, maar kan verlengd worden.

Bemiddelen en het inzetten van onze instrumenten vraagt maatwerk. Dit doen wij zo vroeg mogelijk om te voorkomen dat er onnodig een beroep op uitkering wordt gedaan. Ook ontslagbedreigden willen we ondersteunen bij een traject van werk naar werk. Daarmee wordt voorkomen dat zij in de WWB instromen.

De dienstverlening aan jongeren is een ander belangrijk speerpunt. In dat verband hechten wij veel waarde aan een sluitend netwerk met andere actoren in het veld. Een goed kwalificatieniveau van de jongere dat aansluit bij de vraag op de arbeidsmarkt is van groot belang. Werkgevers hebben we hierbij wel nodig. Juist nu is het van belang dat werkgevers stages of leerbanen beschikbaar stellen. De medewerkers economische zaken van de gemeenten en de accountmanagers van het Werkplein Midden-Langstraat kunnen hierin een belangrijke rol spelen. De gemeentelijke overheden kunnen in dit opzicht een belangrijke voorbeeldfunctie innemen door zelf stages/leerbanen aan te bieden.

In 2008 is een honderdtal personen via een detacheringsbaan aan de slag gegaan. Het opdoen van werkervaring en het niet langer of beperkter afhankelijk zijn van een uitkering waren belangrijke uitgangspunten naast de beschikbaarheid van voldoende W-middelen. In tegenstelling tot destijds zijn de vooruitzichten op de markt nu echter zodanig dat slechts een beperkt aantal een duurzame arbeidsplek verwerft. Op dit moment betreft het nog een tachtigtal personen. Dit maakt dat terughoudend moet worden omgegaan met het inzetten van dit dure instrument in 2010.

Personen met een Anw-uitkering en niet-uitkeringsgerechtigden die zich actief beschikbaar stellen voor arbeid kunnen de ISD aanspreken op het bieden van ondersteuning. Deze zullen we waar nodig bieden. Wij zien er achter van af deze categorie specifiek op te zoeken (doelgroep voor inburgering uitgezonderd). De toename van het uitkeringsbestand en de situatie op de arbeidsmarkt leidt tot deze keuze.

Inkomenswaarborg

Zoals het zich nu laat aanzien zijn er binnen de uit te voeren wetten en regelingen geen ontwikkelingen die vragen om verdere beleidskeuzes. De door het kabinet aangekondigde wijzigingen zijn vooral van technische aard. Beleidskeuzes bij de gemeenten Heusden, Loon op Zand en Waalwijk op het terrein van armoedebestrijding vragen mogelijk wel om afstemming van het beleid op het terrein van de bijzondere bijstand.

Wet WIJ

Voor zover het wetsvoorstel 'Wet investeren in jongeren' tot wet wordt verheven, zal er sprake zijn van een nieuwe gemeentelijke inkomensvoorziening. De structuur van deze wet is zodanig dat deze in belangrijke mate een kopie is van de WWB. Er gaan geluiden op dat de Wet WIJ daarom niet noodzakelijk is. Het instrumentarium van de WWB wordt voldoende geacht.

Wij gaan er van uit dat de Wet WIJ analoog aan de WWB opgenomen wordt in de gemeenschappelijke regeling ISD Midden-Langstraat. Praktisch probleem kan zijn dat de wet wordt ingevoerd, voordat de regeling is aangepast. Er zijn een aantal verordeningen namelijk dwingend voorgeschreven.

Starten als zelfstandige vanuit de uitkering

VNG stimuleert gemeenten om het starten van een eigen bedrijf of beroep mogelijk te maken via het gemeentelijke re-integratiebeleid. SZW is gestart met een pilot

waarbij via een borgstelling van rijkswege bevorderd wordt dat starters vanuit een uitkeringssituatie een geslaagd beroep kunnen doen op een bancaire krediet. Mogelijk wordt deze regeling verder uitgerold over de rest van Nederland. Inmiddels is gerealiseerd dat via Qredits, de stichting Microkrediet Nederland microfinanciering, startende en doorstartende ondernemers in aanmerking kunnen komen voor een maximaal krediet van 35.000 euro. Daarnaast blijft de BBZ voor startende ondernemers in de opstartfase van hun bedrijf van belang als een inkomensvoorziening en als vangnet voor gevestigde en beëindigende ondernemers.

Meetbaar resultaatgericht

- Voor jongeren zetten we in op een sluitende aanpak, gericht op het behalen van een startkwalificatie c.q. het opdoen van werkervaring en duurzame arbeidsinschakeling. Dit geldt zowel voor schoolverlaters als voor personen die ontslagen zijn of met ontslag bedreigd worden. Dit alles in goede samenwerking met RMC, ROC en andere ketenpartners.
- In 2010 wordt terughoudend omgegaan met het realiseren van nieuwe detacheringen.
- Nuggers en Anw-ers worden niet aangemerkt als een prioritaire doelgroep.
- Gerichte aandacht geven wij aan de toepassing van het Bbz en de mogelijkheden voor startende ondernemers.
- Onnodige instroom in de WWB voorkomen we door zo mogelijk het participatiebudget ook te benutten voor de ondersteuning van ontslagbedreigden van werk naar werk.
- De ruimte die het Participatiebudget biedt, willen we benutten door dit budget ook in te zetten voor ondersteuning van re-integratie van personen buiten de woongemeente, maar wel binnen de gemeenten die deel uitmaken van de gemeenschappelijke regeling ISD Midden-Langstraat.

3.2. De ISD als partner in regionaal arbeidsmarktbeleid

Wat deze programmalijn betreft, werken we toe naar de volgende situatie in 2012:

Wij zijn een belangrijke partner en deskundige speler op het gebied van arbeidsmarktbeleid. Wij adviseren gemeenten en andere spelers en zijn een professioneel uitvoerder van het gemeentelijk arbeidsmarktbeleid. Daarbij hebben wij samen met de partners een integrale dienstverlening ontwikkeld voor zowel werkzoekenden als werkgevers.

Er is een groot economisch, maatschappelijk en financieel belang bij een goed werkende arbeidsmarkt. Samenwerking met onze gemeenten, de werkgevers en ketenpartners is onontbeerlijk om onze klanten te kunnen koppelen aan de vraag op de arbeidsmarkt. Juist omdat op dit moment de werkloosheid toeneemt, is er een belang om de afstemming met de arbeidsmarkt zorgvuldig te bewaken. De snel intredende werkloosheid zal na het verstrijken van de recessie ook weer leiden tot een sterk toenemende vraag. Daarnaast zijn er sectoren waar de werkgelegenheid minder of in het geheel niet onder druk staat. Afstemming van vraag- en aanbodaspecten is daarom vooral nu van belang.

Dienstverlening Werkplein Midden-Brabant

Samen met het UWV WERKbedrijf werken we op het Werkplein Midden-Brabant aan een steeds verdergaande dienstverlening voor werkgevers en werkzoekenden. Dit moet tot resultaat hebben dat we voorkomen dat mensen onnodig aangewezen geraken op uitkering. Door gebruik te maken van de sterktes van beide organisaties zorgen we er

voor dat het beroep op uitkering zo beperkt mogelijk blijft, zowel voor de nieuwe instromers als voor het 'zittende bestand'.

Werkgevers weten ons steeds beter te vinden en hebben één aanspreekpunt. Er is sprake van een integrale werkgeversbenadering. Daarbij gaat het niet alleen om het selecteren van geschikte werkzoekenden voor een vacature, maar ook om het geven van advies over de mogelijkheden van begeleiding, loonkostensubsidies, ontslagrecht en vergunningen. Dit koppelen we aan het inrichten van servicepunten voor die sectoren die belangrijk zijn in de regio. Juist nu is er een groot belang om de dienstverlening aan de werkgever op deze manier verder in te vullen. De werkgevers hebben we hard nodig om een groter aandeel op de vacaturemarkt te verkrijgen. Verder is het belangrijk werkgevers te stimuleren stage/leerwerkplaatsen beschikbaar te stellen. WML als toeleverancier van geschikte medewerkers en deskundige speler op de werkgeversmarkt en het ROC als opleider worden nadrukkelijk bij het te ontwikkelen netwerk betrokken.

Met betrekking tot de dienstverlening aan werkzoekenden hebben we voor 2009 gekozen voor een parallelle dienstverlening. Voor jongeren maken we hierop een uitzondering door deze dienstverlening in de loop van het jaar wel te gaan integreren. Een dienstverlening die we verder afstemmen met het regionaal uitvoeringsoverleg 'Workmate'. Doelstellingen van dit overleg zijn: versterken preventie voortijdig schoolverlaten, alle jongeren zonder startkwalificatie en opleiding in beeld, een passende kwalificatie- en toeleidingsstructuur. Verdere deelnemers aan dit overleg zijn de afdelingen Onderwijs, UWV WERKbedrijf, ROC en WML.

In het ketenjaarplan 2010 dat ultimo 2009 wordt vastgesteld, wordt de dienstverlening voor 2010 omschreven.

Meetbaar samenwerkingsgericht

- Integrale werkgeversbenadering met voor werkgevers uit iedere gemeente in de Midden-Langstraat één herkenbaar aanspreekpunt bij het Werkplein Midden-Langstraat.
- Gespecialiseerde werkgeversbenadering voor de 3 bedrijfssectoren (zorg, metaal en transport/logistiek of detailhandel). Sectoren die voor de samenwerkende organisaties het meeste perspectief bieden.
- Jaarlijks wordt een ketenjaarplan opgesteld.
- Per kwartaal verschijnen er ketenrapportages.
- Het percentuele aandeel op de vacaturemarkt wordt verhoogd, waarbij accountmanagers zich eveneens richten op het binnenhalen van stages/leerbanen.
- De tevredenheid van de geboden dienstverlening wordt jaarlijks gemeten
- Klantenparticipatie wordt vorm gegeven.

3.3. De ISD als motor voor participatie

Wat deze programmaliijn betreft, werken we toe naar de volgende situatie in 2012:

Wij weten goed wat onze mogelijkheden zijn op het gebied van participatie, welke taken en rollen wij hierin willen vervullen en dat onze mogelijkheden daarin worden erkend en benut. Ook voor mensen met een beperkte arbeidsproductiviteit kan zo optimaal mogelijk gezocht worden naar passende arbeidsmogelijkheden of maatschappelijke participatie als eerste opstap naar een passende arbeidsmogelijkheid.

Via ontschotting moet de Wet Participatiebudget een bijdrage leveren aan het vergroten van de arbeidsparticipatie, inburgering en het bevorderen van maatschappelijke participatie door educatie. Door middel van combinatietrajecten kan gewerkt worden aan meerdere problematieken die bij individuen kunnen voorkomen.

Heusden, Loon op Zand en Waalwijk zullen in 2009 de discussie ter bepaling van de kaders voor het Participatiebudget opstarten. Hierbij kan gekozen worden tussen een smalle of brede variant. Bij de smalle variant wordt voldaan aan de verplichtingen uit de materiewetten WWB, Wi en Web. Bij de brede variant wordt gekozen voor een integrale benadering waarbij er tussen de Wet Participatiebudget en de Wmo samenhang wordt aangebracht. Hierbij is het uitgangspunt dat aan iedere burger die behoefte heeft aan ondersteuning bij het participeren ondersteuning op maat kan worden geboden.

Een belangrijk gedeelte van ons klantenbestand behoort ook tot de doelgroep van de WMO. Meedoen aan de samenleving is voor deze personen erg belangrijk en de iSD kan hen daarin ondersteunen. Bijvoorbeeld door het inzetten van trajecten gericht op sociale activering of vrijwilligerswerk. Het plaatsen van personen op de participatieladder biedt gerichtere mogelijkheden bepaalde instrumenten in te zetten. Ontwikkeling van een netwerk en een gerichte sociale kaart zijn daarbij wel nodig.

Meetbaar participatiegericht

- In 2010 hebben we onze klanten geplaatst op de participatieladder.
- Wij hebben een sociale kaart ontwikkeld.
- Wij hebben kennis genomen van de ideeën van de gemeenten met betrekking tot de eventuele strategische keuzes rondom het Participatiebudget en stemmen onze dienstverlening daarop af.
- Initiatieven van gemeenten op het terrein van activering (zoals de DC's in Heusden) waarbij eveneens sprake is van re-integratieaspecten ondersteunen we met de inzet van onze re-integratiemiddelen.

4. VERKLARENDE WOORDENLIJST/AFKORTINGEN

Aow	Algemene ouderdomswet.
Bbz 2004	Bijstandsbesluit zelfstandigen. Inkomens- en kredietvoorziening voor zelfstandigen.
CEP	Centraal Economisch Plan. Jaarlijkse publicatie van het Centraal Planbureau over de economische vooruitzichten voor het lopende en het volgende jaar.
DB	Dagelijks bestuur ISD Midden-Langstraat, geformeerd uit één collegelid uit elke gemeente
DC	Dienstcentra.
I-deel	Het deel dat beschikbaar is voor de bekostiging van WWB-uitkeringen. Het budget wordt beschikbaar gesteld door het rijk. Overschotten kunnen worden behouden.
IOAW	Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers. Een voorziening op minimumniveau voor oudere of gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers.
IOAZ	Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen. Een voorziening op minimumniveau voor oudere of gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze gewezen zelfstandigen.
IOW	Wet inkomensvoorziening oudere werklozen
ISD	Intergemeentelijke Sociale Dienst Midden-Langstraat. Openbaar lichaam belast met de uitvoering van de gemeentelijke taken op het terrein van werk en inkomen.
KTO	Klanttevredenheidsonderzoek.
NUGGER	Niet-uitkeringsgerechtigde, die voor ondersteuning bij re-integratie een beroep kan doen op ondersteuning bij re-integratie ten laste van het Participatiebudget.
NWW-er	Niet werkende werkzoekende, die ingeschreven staat bij het UWV WERKBEDRIJF.
REKO	Regionaal Ketenoverleg. Aan dit overleg nemen naast de ISD het UWV WERKbedrijf, ROC en WML deel. In dit overleg wordt o.a. gewerkt aan de uitgangspunten van de Wet SUWI.
RIB	(Privaatrechtelijk) re-integratiebedrijf.
SVB	Sociale Verzekeringsbank. Uitvoeringsinstelling van de Akw, Anw en de Aow.
SZW	Sociale Zaken en Werkgelegenheid.
UWV	Uitvoeringsinstituut Werknemersvoorzieningen. Belast met de uitvoering van WW, WAO, WIA, Wamil, Wajong en WAZ.
W-deel	Het deel dat beschikbaar is voor de uitvoering van re-integratieactiviteiten. Het budget wordt beschikbaar gesteld door het rijk en is niet vrij inzetbaar. Overschotten moeten teruggestort worden.
WI	Wet inburgering. In werking getreden op 1 januari 2007. Vervangt de Wet inburgering nieuwkomers.
Wij	Wet investering in jongeren. Beoogt een leerwerkrecht te bieden voor personen tot 27 jaar.
Wk	Wet kinderopvang.
WIA	Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen. Verzekering tegen de geldelijke gevolgen van arbeidsongeschiktheid, in werking getreden op 1 januari 2006.
WML	Werkbedrijf voor gesubsidieerde arbeid, activering en trajecten Midden-Langstraat, belast met de uitvoering van de gemeentelijke taken op het terrein van de Wsw.
WMO	Wet Maatschappelijke Ondersteuning. Gemeenten zijn organisatorisch, financieel en beleidsmatig verantwoordelijk voor de zorg en ondersteuning van burgers. Verantwoordelijkheid en zelfwerkzaamheid van de burger staan daarbij centraal.
Wsw	Wet sociale werkvoorziening. Biedt specifieke voorzieningen t.b.v. personen die op grond van persoonlijke beperkingen aangewezen zijn op aangepaste werkzaamheden.
WW	Werkloosheidswet. Verzekering tegen de geldelijke gevolgen van werkloosheid.
WWB	Wet werk en bijstand. Inkomensvoorziening op minimumniveau t.b.v. personen die geen beroep kunnen doen op een andere inkomensvoorziening.
ZZP	Zelfstandige zonder personeel